

Mehribonlik uylaridagi ijtimoiy pedagogik faoliyat

Madina Muminova
Mushtariybonu Rahmonova
Ilmiy rahbar: S.Xaydarov
TMC instituti

Annotatsiya: Ushbu maqolada bola mehribonlik uyidagi olib boriladigan ijtimoiy pedagogik faoliyat haqida.

Kalit so'zlar: ota-ona, ijtimoiy pedagogika, psixologik, mehribonlik uyi, xamkorlik, tarbiya, muloqot

Social pedagogical activity in orphanages

Madina Muminova
Mushtaribanu Rahmonova
Scientific supervisor: S.Khaidarov
TMC Institute

Abstract: This article is about the social pedagogical activities carried out in the children's orphanage.

Keywords: parents, social pedagogy, psychological, orphanage, cooperation, upbringing, communication

Mamlakatimizda kelib chiqishi, millati, irqi, fe'li, dini har xil insonlar yashaydi. Shu jumladan, Mehribonlik uyida ham sanab o'tilgan toifalarning barchasiga taalluqli bolalar va o'smirlar mavjud. Demak, Mehribonlik uyini ijtimoiy institut sifatida tavsiflasak, u yerda tashkil etiluvchi barcha jarayonlarda davlatning insonparvarlik siyosati aks etadi. Millatimiz azaldan boquvchisini yoqotgan qarovsiz bolalarni o'z bag'riga olib ta'lim- tarbiya berib voyaga yetkazadi.

Ma'lumki mehribonlik uylari tarbiyachilari ham ijtimoiy pedagogik faoliyatning bevosita ishtirokchisidir. Yoshlarning mustaqil xayotga moslashuvi esa ijtimoiy ko'nikma va malakalarga asoslanadi. Ijtimoiy ko'nikma malakalar muassasada tashkil etiluvchi tarbiyaviy ishlar jarayonida samarali shakllantiriladi. Psixolog bilan xamkorlikda tashxis qo'yilib, keyingi bosqichga ijtimoiy pedagogik ish rejasini tuzishga xizmat qiladigan ma'lumotlarni to'playdi. Bunda asosan bola yashaydigan uzoq muddat bo'ladigan mikromuhit (oila, qarindoshlar, tug'ilgandan buyin yashagan joyi....) xususiyati va tarkibi o'rganiladi.

Asosan ushbu muhitda kimlar bilan muloqotda bolgani, o'sha joydagi insonlarning shug'ullanadigan ishlari, maqsad va vazifalari, kelajak rejalarini tuzish ko'nikmalariga egaligi, ma'naviy va moddiy jihatlari taxlil qilinadi. Taxlil qilish yo'llari- bevosita bola bilan suhbat, savol-javob orqali o'rganish, maxsus maqsadli anketalar bilan tuzib uning bola tomonidan to'ldirilishini, o'sha muhitdan habardor insonlarning mulohazalarini to'plash, tegishli tashkilotlarning mutahasislari bilan olib boriladigan Pedagogik psixologik ishlarni tashkil etish. Jamiki tahlil xulosalarga tegishlicha qaror chiqariladi.

O'zbekistonning turli mintaqalarida olimlar tomonidan olib borilgan amaliy va ilmiy Kurs ishlar shuni ko'rsatadiki, Mehribonlik uylarining ko'plab bitiruvchilari o'zlarining hayot yo'llarini tanlashga etarlicha tayyor emaslar, mustaqil hayotga moslasha olmasliklari va ijtimoiy faolligi pastligi bilan ajralib turadilar. Ularning hayoti davomida to'liq davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan iste'molchilarning munosabati, ijtimoiy-madaniy me'yorlar va qoidalarga muvofiq hayot qura olmaslik, odamlar o'rtasidagi ko'plab ijtimoiy munosabatlarni tushunmaslik salbiy oqibatlariga olib keladi. Mehribonlik uyidagi bitiruvchilar jamiyatga qo'shila olmayapti. Bugungi kunda ular moslashishga majbur bo'lgan yangi ijtimoiy muhitning tubdan o'zgarishi faktiga duch kelishmoqda. Mehribonlik uylari bitiruvchilari kasbiy o'zini o'zi belgilashda, nikohda, professional va do'stona munosabatlarni o'rnatishda qiyinchiliklarga duch kelishadi, ularning katta qismi huquqbuzarlar safiga qo'shiladi. Bugungi kunda bolalar uyida bolalarni o'qitish, tarbiyalash va rivojlantirish masalasi kam o'rganilgan va pedagogika fani va amaliyotining dolzarb va ijtimoiy mahamiyatga ega muammolaridan biridir.

Ilmiy ishlanmalar Yetim bolalarga yordam berishning eng yaxshi vositalari va usullarini topishga qaratilgan. Olimlarning tahlilicha barcha mamlakatlarda onalik va g'amxo'rlikdan e'tibordan chetda qolgan bolalarga psixologik va pedagogik yordam masalasini ko'rib chiqishmoqda.

Mehribonlik uyidagi mavjud pedagogik tizim bolalarda qiyin hayotiy vaziyatlarni engish, psixologik himoya va stress paytida to'g'ri xulq-atvorni shakllantirish ko'nikmalarini shakllantirmaydi. Natijada, ular osongina hissiy buzilishlar va deviant xatti-harakatlarga ega. Ijtimoiy Yetim bolalar bilan ishlashning pedagogik texnologiyalarining orqada qolishi va ularning etarli darajada psixologik ta'minoti va qo'llab - quvvatlanishining natijasi, oxir-oqibat, bolalar uyidan keyin bu bolalar ijtimoiy moslashuvning barcha asosiy parametrlari bo'yicha oilalarda tarbiyalangan bolalardan ancha past bo'lishi namoyon bo'ladi:

- kasb va ish topish qobiliyati bo'yicha;
- hayotdagi inqiroz va jinoiy vaziyatlardan qochish qobiliyati bo'yicha;
- o'z oilasini shakllantirish va ota-ona tarbiyaviy funksiyalarini muvaffaqiyatli bajarish qobiliyatiga ko'ra. Kelib chiqayotgan muammolarni ongli ravishda bartaraf

etishga yondashiladi. Yetim bolalar va ota-ona qaramog'isiz qolgan bolalar uchun muassasalar xodimlari o'quvchilarni - bo'lajak bitiruvchilarni ijtimoiy kompetentsiyani rivojlantirishga undashlari, mustaqil yashash uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni shakllantirishlari, hayot istiqbollarni ko'rish qobiliyatini va mas'uliyatli qarorlar qabul qilish qobiliyatini rivojlantirishlari kerak. Ularga maqsadlarni belgilashni va ularni amalga oshirish uchun javobgar bo'lishni o'rgatish, ko'proq mustaqillik berish, ba'zida har bir qadamdan keyin qanday natijaga erishish mumkinligini tushuntirish, ba'zida to'liq mustaqillikni ta'minlash kerak. Mehribonlik uyidagi ish shakllantirishga qaratilgan bo'lishi kerak:

- odamlarga ijobiy munosabat;
- turmush tarzi sifatida mehnatga bo'lgan ehtiyoj;
- ijtimoiy makonda yashash qobiliyati (qonunlarda harakat qilish, huquqlar va

Bu muammolarni hal qilish uchun fuqorolik majburiyatini bajarishga tayyor turish. Bitiruvchi mustaqil hayotga moslashish uchun atrof-muhitning yordami kerak. Professional tarzda qurilgan muloqot va o'smirlar bilan ishlash uning muvaffaqiyatli moslashuvi uchun asos bo'lishi mumkin. Samarali ishni qurish uchun mutaxassis hayot rejasini shakllantirishda katta qiyinchiliklarga duch kelgan Yetim muassasalari bitiruvchilarining xarakterologik va shaxsiy xususiyatlarini tushinishi kerak, ularning mavjudligi hayotni boshqarish va ijtimoiy moslashuvning muvaffaqiyatiga bog'liq. Muassasada o'quvchilarni o'qitishni tashkil etish muassasa tomonidan mustaqil ravishda ishlab chiqilgan o'quv rejasiga muvofiq o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda quriladi va darslar jadvali bilan tartibga solinadi.

Ta'lim, mehnat va dam olishning ilmiy asoslangan kombinatsiyasini ta'minlaydigan kun tartibi o'quvchilarning muassasada tunu kun bo'lishini hisobga olgan holda tuziladi. O'quvchilar umumta'lim muassasalarida, boshqa muassasalar va tashkilotlardagi bolalar uchun qo'shimcha ta'lim muassasalarida faoliyat yuritadigan klublar, seksiyalar, to'garaklar, studiyalar, qiziqish birlashmalariga tashrif buyurishlari, shuningdek tanlovlar, Olimpiada, ko'rgazmalar, ko'riklar va ommaviy tadbirlarda qatnashishlari mumkin.

O'quv jarayonidagi psixologik va pedagogik hodimlarni qo'llab-quvvatlash zarur. O'quvchilarning hayot rejalarini shakllantirishda pedagogik yetakchilikning an'anaviy tizimi shaxsga yo'naltirilgan yondashuv nuqtai nazaridan qayta ko'rib chiqilishi kerak, bu bolalar uyida bolaning to'liq aqliy rivojlanishi, uning aql-zakovati, irodasi, his-tuyg'ulari, motivlari, moyilligi, qobiliyatlari uchun sharoit yaratishi kerak va shuning uchun uni ta'minlashi kerak. bolalar uyining o'zida normal hayot va farovonlik, tayyorgarlik oila qurish, ta'limni davom ettirish, kasb-hunar.

Xulosa qilib aytganda Mehribonlik uyidagi pedagogik jarayon imkon qadar tezroq o'quvchilarni etarli darajada psixologik qo'llab-quvvatlash va qo'llab-

quvvatlash bilan to'ldirilishi kerak, bu ularning shaxsiyatining rivojlanish darajasini va keyingi ijtimoiy moslashuvdagi imkoniyatlarini sezilarli darajada oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 2 fevraldagi "Xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash va oila, institutini mustahkamlash sohasidagi faoliyatni tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari" to'g'risidagi PF-5325-son Farmoni.

2. Olimov L.Ya. Xulqi o'gishgan bolalar psixologiyasi. Darslik. Buxoro, "Durdon". 2019. - 460.

3. Sulaymon Amirqulovich Xaydarov. (2024). O'quvchilarni tarbiyashda ijtimoiy fanlarni o'qitishni didaktik imkoniyatlari. SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. 5.1.B.271-275.

4. Khaydarov S.A. (2023). Using technologies in teaching social sciences. GALAXY INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL (GIIRJ), (pp. 305-309). 11(9).

5. Хайдаров, С. (2023). Педагогик фаолиятда о'qituvchi о'zida kompetentlik sifatlarini shakillantirishi. Цифровизация современного образования: проблема и решение, 1(1), 64–67. <https://inlibrary.uz/index.php/digitalization-modern-education/article/view/24652>

6. Хайдаров, С. А. (2023). ТАРИХ ДАРСЛАРИДА САНЪАТ АСАРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ УСУЛЛАРИ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1/2), 92-96.

7. Khaydarov, S. A. (2021). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. International scientific and practical conference. CUTTING EDGE-SCIENCE. In Conference Proceedings (pp. 41-43).